

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
(назва , факультету)
Кафедра гуманітарної освіти
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчально-виховної
роботи, професор
_____ Віталій БОЯРЧУК
« _____ » _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності: **022 «Дизайн»**

ОП «Дизайн середовища»

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни «*Історія української державності та культури*» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «*Дизайн середовища*» спеціальності **022 «Дизайн»**

Розробники: *Ігор БАРАН, к.і.н., доцент*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри *гуманітарної освіти*

Протокол від “*29*” *серпня 2024 року* № *1*

В.о. завідувача кафедри *гуманітарної освіти*

_____ (підпис)

(Ігор Баран)
(ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії *факультету будівництва та архітектури*

Протокол від “*30*” *серпня 2024 року* № *1*

Голова методичної комісії *факультету будівництва та архітектури*

_____ (підпис)

(Андрій МАЗУРАК)
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань

02 «Культура і мистецтво»

спеціальності «Дизайн»

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Характеристика навчальної дисципліни:

Обов'язкова

Кількість кредитів **3**

Загальна кількість годин – **90**

Вид контролю: **залік**

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – **3**

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – **53,3 %**

для заочної форми навчання – **11,1 %**

2. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

Тема 1. Формування держави на українській землях у найдавніші часи. Київська Русь. Доісторичне минуле України. Перші державні утворення у східних слов'ян. Становлення та розвиток Київської Русі. Прийняття християнства та його значення. Формування світоглядних основ та культурні процеси в Київській Русі. .

Тема 2. Галицько-Волинська держава. Феодальна роздробленість та розпад Київської Русі. Боротьба з кочовиками. Галицько-Волинська держава: особливості формування, розвитку та причини занепаду. Культура Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Українські землі в складі Великого Князівства Литовського та Речі Посполитої. Формування козацтва

Звільнення українських земель від монголо-татарської залежності. Соціально-економічне становище українських земель під владою Великого Князівства литовського. Виникнення українського козацтва. Експансія Польщі на українські землі. Люблінська і Берестейська унії. Селянсько-козацькі повстання проти польської шляхти кінця XVI і першої половини XVII століття. Полемічна література та її вплив культуру.

Тема 4. Національно-визвольна боротьба українського народу під проводом Б. Хмельницького. Утворення козацької держави

Причини та хід національно-визвольної війни. Ліквідація польсько-шляхетського режиму і становлення козацької держави. Зовнішня політика Б.Хмельницького. Наслідки воєнного союзу з Москвою та визвольної війни українського народу. Формування козацького феномену в культурі.

Тема 5. Україна наприкінці 50–80-х рр. XVII ст. Руїна. Політика гетьмана

І.Виговського. Гадяцька угода і її наслідки. Юрій Хмельницький і його договір з Московією. Поділ України. Діяльність П.Дорошенка у напрямку об'єднання Правобережної України з Лівобережною. Обмеження автономії України.

Тема 6. Україна у XVIII столітті. Гетьманування І. Мазепи. Конституція П.Орлика. Російська політика обмеження Гетьманщини та її ліквідація. Знищення Запорізької Січі та ліквідація козацтва. Гайдамацький рух на Правобережжі та його значення. Козацьке бароко як прояв українського світогляду та прикладного мистецтва.

Тема 7-8. Українські землі в XIX столітті. Перші прояви національного пробудження і відродження. Діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Феномен Т.Г.Шевченка Національно-культурне відродження на західноукраїнських землях. Руська трійця. Революція 1848-1849 рр. Головна Руська рада та її значення. Реформи в Російській імперії. Громадсько-політичні рухи та організації другої половини XIX ст. на Наддніпрянщині (громадівський рух, «українофільство») та західноукраїнських землях (народовці, москвофіли, радикали). Культурно-освітні товариства.

РОЗДІЛ 2. УКРАЇНА У XX СТОЛІТТІ: СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.

Тема 9. Україна напередодні та в роки Першої світової війни. Україна під час російської революції 1905-1907 рр. Ставлення української громадськості до Першої світової війни в Наддніпрянській Україні. Політика царизму в окупованій Галичині. Українсько-польська конфронтація в Галичині. Українські політичні орієнтації в Галичині. Воєнна звитяга Січового стрілецтва та її культурний відгомін у поезії та музиці. Геополітичне становище України наприкінці війни.

Тема 10-11. Українська державність у 1917 – 1920-х роках. Утворення Центральної Ради. Відновлення незалежної держави у 1918 році. Гетьманський переворот. Директорія. Перемога патріотичних сил в Галичині. ЗУНР і її злука з УНР. Уроки та історичне значення боротьби за незалежність 1917-1920-х років. Розвиток освіти доби Центральної Ради.

Тема 12. УРСР у міжвоєнну добу. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами Формування та особливості розвитку УРСР у складі тоталітарної системи. Українізація. Політичні репресії. Репресії і Голодомор 1932-1933 рр. Культурно-освітні процеси. Політика Польщі, боротьба українських політичних сил проти польських окупантів. Підкарпатська Русь – боротьба за незалежність. Освітня та культурна політика Польщі стосовно українців.

Тема 13. Україна в Другій світовій війні (1939 – 1945 рр.) Друга світова війна і так зване «возз'єднання» західноукраїнських земель з УРСР у складі СРСР. Окупація України німецько-фашистськими військами. Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року. Фашистський окупаційний режим на Україні. Рух опору. Втрати України в Другій світовій війні. Україна у міжнародному співтоваристві.

Тема 14. Україна в другій половині 1940-х–1960-х роках. «Хрущовська відлига» (1945-1964 рр.)

Територіальні зміни, в складі населення України після війни. Поява УРСР на міжнародній арені. Післявоєнна відбудова та ідеологічний наступ сталінізму проти української інтелігенції. Хрущовська десталінізація. Критика культу особи Сталіна і поява шістдесятників в УРСР. Хрущовські експерименти в економіці та їх невдачі. Кінець «хрущовської відлиги». Освіта та мистецтво.

Тема 15. Україна в роки «брежнєвського застою» і «горбачовської перебудови» (1965-1990 рр.)

Спроби реанімувати сталінізм. Дисидентський рух на Україні. Політика русифікації та її наслідки. Горбачовська перебудова та її результати. Ознаки політичного плюралізму в Україні. Культурно-освітній та літературний процеси.

Тема 16. Україна в добу відродження української державності та на сучасному етапі.

Україна в умовах незалежності. Декларація про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності. Проблеми державного будівництва. Соціально-економічний і політичний розвиток України в умовах незалежності. Внутрішня та зовнішня політика України 2005-2015 рр. Соціокультурні процеси.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	Рік підготовки 1 Семестр I						Рік підготовки 1 Семестр I						
Розділ 1. Українські землі від найдавніших часів до початку XX століття.													
Тема 1.	5	1	2			2	5						5
Тема 2.	5	1	2			2	5	1					4
Тема 3.	5	1	2			2	5		1				4
Тема 4.	5	1	2			2	5						5
Тема 5	5	1	2			2	5	1					4
Тема 6.	5	1	2			2	5		1				4
Тема 7.	5	1	2			2	5		1				4
Тема 8.	5	1	2			2	5						5
Розділ 2. Україна у XX столітті: суспільно-політичні трансформації													
Тема 9.	6	1	2			3	6		1				5
Тема 10.	6	1	2			3	6	1					5
Тема 11.	7	1	2			4	7		1				6
Тема 12.	6	1	2			3	6						6
Тема 13.	6	1	2			3	6						6
Тема 14.	6	1	2			3	6		1				5
Тема 15.	6	1	2			3	6						6
Тема 16.	7	1	2			4	7	1					6
Разом за семестр	90	16	32			42	90		6				84
Усього годин	90	16	32			42	90	4	6				80

4. Теми семінарських занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Рік підготовки 1 Семестр I	
	Розділ I.	
1	Формування держав на українських землях у найдавніші часи. Київська Русь.	2
2	Галицько-Волинська держава.	2
3	Українські землі в складі Князівства Литовського. Виникнення козацтва. Експансія Польщі на Україну.	2
4	Визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького. Утворення козацької держави.	2
5	Політичне становище України після смерті Б. Хмельницького. Руїна.	2
6	Україна у XVIII столітті. Ліквідація Гетьманщини, Запорізької Січі та Козаччини.	2
7	Українські землі в XIX ст. Західноукраїнські землі в XIX столітті.	2
	Розділ II	
8	Україна напередодні та в роки Першої світової війни.	2
9	Українська державність у 1917 – 1920-х роках.	2
10	Україна у міжвоєнні роки (1920-1939 рр.). Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.	2
11	Україна у другій світовій війні (1939-1945 р.р.).	2
12	Україна в післявоєнний період та в роки Хрущовської відлиги.	2
13	Україна в роки брежнєвського застою і горбачовської перебудови (1965-1990 р.р.)	2
14	Проблеми державного будівництва незалежної України. Україна в умовах незалежності.	2
	Разом	28

5. Теми, винесені на самостійне вивчення.

1. Формування держав на українських землях у найдавніші часи. Київська Русь.
2. Галицько-Волинська держава.
3. Українські землі в складі Князівства Литовського. Виникнення козацтва. Експансія Польщі на Україну.
4. Визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького. Утворення козацької держави.
5. Політичне становище України після смерті Б. Хмельницького. Руїна.
6. Україна у XVIII столітті. Ліквідація Гетьманщини, Запорізької Січі та Козаччини.
7. Українські землі в XIX ст. Західноукраїнські землі в XIX столітті.
8. Україна напередодні та в роки Першої світової війни.
9. Українська державність у 1917 – 1920-х роках.

10. УРСР у міжвоєнні роки (1920-1939 рр.). Західноукраїнські землі між двома світовими війнами
11. Україна у другій світовій війні (1939-1945 р.р.)
12. Україна в післявоєнний період та в роки Хрущовської відлиги.
13. Україна в роки брежнєвського застою і горбачовської перебудови (1965-1990 рр.)
14. Проблеми державного будівництва незалежної України. Україна в умовах незалежності.

6. Методи навчання

1. Словесні методи (*бесіда, лекція*).
2. Наочні методи
 - *ілюстрація (картинки, таблиці, малюнки) тощо,*
 - *демонстрування засобу: спостереження тощо.*
 - *Практичні методи: вправи, твори, реферати.*
 - *Інтерактивні методи: «мікрофон», «мозкова атака», «снігова куля», дебати, портфоліо.*

7. Методи контролю

1. Усне опитування (*фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів*),
2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (*рішення творчих завдань і прикладів, складання тез, підготовка різних відповідей, рефератів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо)*),
3. Практична перевірка (*виконання практичної роботи, аналіз інформації, рішення професійних завдань, ділові ігри і т. д.*),
4. Стандартизований контроль (*тести*).

Види контролю: поточний контроль.

8. Результати навчання

У результаті засвоєння окремих тем із дисципліни «*Історія української державності та культури*» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти набувають знання, уміння та компетентності, що відповідають вимогам ОП 022 «Дизайн середовища»

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
1	2
ЗК 02	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК05	Здатність працювати в команді.
ПРН 02	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.
ПРН03	Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100балів)																Підсумковий тест	Сума
розділ 1								розділ 2								100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
4	6	8	8	8	8	4	4	6	4	4	8	8	6	6	8		

T1, T2 ... T16 – теми

Студент повинен вміти: окреслювати закономірності формування історичних процесів; володіти методологічними засадами історичного дослідження; виокремлювати процеси становлення та розвитку історичних знань, роль і місце української історії у контексті загальноєвропейської та всесвітньої історії; визначати вплив видатних особистостей в становленні української державності; застосовувати методологію історичного дослідження в навчальному процесі; користуватися історичним термінологічним апаратом; формувати власні оціночні судження про перебіг та наслідки історичного процесу; володіти методами ведення історичної дискусії; виробляти активну позицію в утвердженні гуманістичних ідей на прикладі власної історії; опиратися на приклади героїзму та самопожертви у духовній сфері; збагачувати власний світогляд через самоосвіту.

10. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних занять; індивідуальні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

11. Рекомендована література

Базова

1. Бойко О. Д. Історія України : навч. посібн. 3-тє вид., доп. Київ : Академвидав, 2017. 688 с. (Альма-матер).
2. Історія України та її державності : навчальний посібник / кер. авт. кол. Дещинський Л. Є. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2009. 476 с.
3. Історія України : навч. посібн. / за ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупчієнка. Київ : Академія, 2018. 480 с.

Допоміжна

1. Баран І. Історія української державності та культури. Методичні рекомендації до самостійного вивчення матеріалу студентами ОКР «Бакалавр» денної форми навчання спеціальності 022 Дизайн. Львів, ЛНУП, 2023. 60 с.
2. Дорошенко Д. Нарис Історії України. Львів : Світ, 1990. 572 с.
4. Історія України / кер. кол. Ю. Зайцев. Вид. 4-те. Львів : Світ, 2003. 520 с.
5. Крип'якевич І. Історія України. Львів : Світ, 1999. 520 с.
6. Полонська-Василенко Н. Д. Історія України: У 2-х т. Т. 2. Від середини XVII століття до 1923 року. Київ : Либідь, 2002. 608 с.
7. Субтельний О. Україна. Історія. Київ : Либідь, 1991. 509 с.
8. Україна: новітня історія (1945-1991 рр.) / ред. В. Баран. НАН України; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2003. 669 с.
9. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ : Критика, 2005. 584 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, Віртуальному навчальному середовищі ЛНУП <https://moodle.lnup.edu.ua>

2. Інформація про структуру державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

ВИДАВНИЦТВА

1. Сайт «*Наш формат*»: <https://nashformat.ua/catalog/istoriia-ukrainy>
2. Сайт «*Академія*»: <https://academia-pc.com.ua/>
3. Сайт «Видавництво Українського Католицького університету» <https://press.ucu.edu.ua/>

ПРОВІДНІ НАУКОВІ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Сайт бібліотеки: <http://www.nbuv.gov.ua>

ДЕРЖАВНІ УСТАНОВИ

1. *Офіційний веб-портал Верховної ради України* - <http://rada.gov.ua>
Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua>
2. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади* - <http://www.kmu.gov.ua>
3. *Департамент науки і освіти України* – www.kyiv-oblosvita.gov.ua

Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

1. Історична правда <http://www.istpravda.com.ua>
2. Історична правда з Вахтангом Кіпіані.
https://www.youtube.com/@istorychna_pravda
3. Український інститут національної пам'яті <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>